

широкого колу фінансових інструментів з різним рівнем доходності; розвиток інфраструктури ринку цінних паперів для здійснення прямих інвестицій населення в цінні папери; удосконалення напрямів державного захисту інтересів індивідуальних інвесторів.

Список використаних джерел

1. Макконнелл К., Брю С. Экономикс: принципы, проблемы и политика: в 2 т. / К.Р. Макконнелл, С.Л. Брю; [пер. с англ. 11-го изд.]. – К.: Хагар-Демос, 1993. – Т. 1. – 339 с.
2. Доходи і заощадження в перехідній економіці України / В. Бандера, В. Буняк, О. Ватаманюк, Н. Дорофеева, Г. Коротка та ін.; [С. Панчишин (ред.), М. Савлук (ред.)]. – К.: Видав. центр ЛНУ ім. Івана Франка, 2003. – С. 243.
3. Єфременко Т. Фінансова поведінка населення України / Т. Єфременко // Соціологія: теорія, методи, маркетинг. – 2002. – № 2. – С. 170.
4. Кізима, Т. О. Фінанси домогосподарств: сучасна парадигма та домінуючі розвитку : монографія / Т. О. Кізима. – К. : Знання, 2010. – 431 с.
5. Ключник Л.В. Заощадження домашніх господарств як джерело інвестиційних ресурсів економіки України / Л.В. Ключник // «Економічні науки». – Серія

«Облік і фінанси». – Випуск 9 (33). – Ч. 4. – 2012. – С. 159–166.

References

1. McConnell K., Brue S. (1993) *Economics: Principles, Problems and Policies*: 2 ch. / CR McConnell, SL Brue; [trans. from English. 11th ed.]. Hagar Demos, T. 1, p. 339. [in Russian].
2. Bandera V., Bunyak V., Vatamanyuk A., Dorofeeva N., Short G., etc & Panchyshyn (ed.), M. Savluk M. (eds.) *Dohody i zaoshchadzennia v perehidnii ekonomici Ukrainy [Revenues and savings in the transitional economy of Ukraine]* Lviv. Center LNU. Ivan Franko, P. 243. [in Ukrainian].
3. Efimenko T. (2002) *Financova povedinka naceleennia Ukrainy [Financial behavior of the population of Ukraine]* Sociologia: teoria, metody, marketing - Sociology: theory, methods, marketing, 2, P. 170. [in Ukrainian].
4. Kizyma T.A. (2010) *Finansy domogospodsrctv: sychasna paradygma ta dominanty rozvytku [Finance households: the current dominant paradigm and development]*. Kyiv. Knowledge, 431 p. [in Ukrainian].
5. Klyuchnik L. V. (2012) *Zaoshchadzennia domachnih gospodarctv iak dzerelo investetsiynih resyrciv ekonomiky Ukrainy [Savings of households as a source of investment resources economy of Ukraine]*. Ekonomichni nauky seria Oblik I finansy - Economic sciences - A series of Accounting and Finance. Issue 9 (33), Part 4, – P. 159–166. [in Ukrainian].

УДК 330.322:339.137:338.45:332.1(477)

С. М. Ткач

кандидат економічних наук, молодший науковий співробітник відділу розвитку виробничої сфери регіону та інвестицій, ДУ «Інститут регіональних досліджень ім. М. І. Долішнього НАН України», м. Львів

ІНВЕСТИЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПРОМИСЛОВОСТІ РЕГІОНІВ УКРАЇНИ

Запропоновано методологічний підхід до оцінювання інвестиційного забезпечення конкурентоспроможності промисловості регіонів. Проведено аналіз інвестиційного забезпечення промисловості регіонів України в розрізі чотирьох аспектів: надходжень інвестицій, виробництва, зовнішньоекономічної діяльності та ефективності інвестування. Здійснено ранжування регіонів України за рівнем інвестиційного забезпечення конкурентоспроможності промисловості.

Ключові слова: інвестиції, конкурентоспроможність, регіон, промислові підприємства, інноваційна діяльність, експорт промислових товарів.

Tkach S. INVESTMENT SUPPORT OF INDUSTRIAL COMPETITIVENESS OF REGION OF UKRAINE

A methodological approach to the evaluation of investment support of industrial competitiveness of regions is offered. The investment support of industrial competitiveness of regions of Ukraine is analyzed through four aspects: investment income, production, foreign trade and investment efficiency. Rankings of Ukrainian regions in terms of investment support of industrial competitiveness are implemented.

Keywords: investments, competitiveness, region, industry, innovation, exports of industrial goods.

У сучасних умовах активної інтеграції України на європейський ринок товарів та послуг зростає потреба в нарощенні вітчизняного експортного потенціалу. Згідно з останніми даними Державної служби статистики України [3], промисловості в структурі валового внутрішнього продукту України в розрізі видів економічної діяльності належало 19,9%, а в структурі експорту товарів – 74,6%. Таким чином, стан вітчизняного експортного потенціалу значною

мірою визначається ефективністю діяльності промислових підприємств у регіонах. Однак, без належного інвестиційного забезпечення промислових підприємств регіонів поліпшення їх здатності перевершити конкурентів у заданих умовах є доволі ускладненим. З огляду на це набуває актуальності потреба в проведенні ґрунтовного дослідження інвестиційного аспекту конкурентоспроможності промислових підприємств у регіональному розрізі.

Показники оцінювання інвестиційного забезпечення конкурентоспроможності промисловості регіонів

№	Критерій	Показник
1	Надходження	Індекс капітальних інвестицій у промисловість, %
2		Питома вага промисловості в загальному обсязі капітальних інвестицій, %
3		Питома вага інноваційних витрат в загальному обсязі капітальних інвестицій у промисловість, %
4	Виробництво	Індекс реалізованої промислової продукції, %
5		Індекс реалізованої інноваційної продукції, %
6		Питома вага інноваційної продукції в загальному обсязі реалізованої промислової продукції, %
7	Зовнішнь-економічна діяльність	Індекс прямих іноземних інвестицій у промисловість, %
8		Питома вага промисловості в загальному обсязі прямих іноземних інвестицій, %
9		Індекс експорту промислової продукції, %
10		Питома вага промислової продукції в експорті товарів, %
11		Покриття експорту товарів імпорту
12	Ефективність інвестицій	Співвідношення обсягів реалізованої промислової продукції і капітальних інвестицій у промисловість, %
13		Співвідношення обсягів інноваційної продукції і витрат на інновації, %
14		Співвідношення експорту товарів і обсягів капітальних інвестицій у промисловість, %

*Авторська розробка

Аналіз останніх досліджень та публікацій з питань конкурентоспроможності промисловості регіонів виявив високу зацікавленість вчених до цієї проблематики. Зокрема, Т. Мостенькою, В. Омельченко, О. Красноуцьким та ін. [2] розглянуто проблеми конкурентоспроможності українських підприємств, управління конкурентоспроможністю та її потенціал, досліджено особливості розвитку конкурентоспроможності підприємств різних сфер господарювання. Натомість А. Сухоруков, О. Собкевич, А. Шевченко і Є. Беланов [6, С. 4-8] проаналізували інвестиційний потенціал промисловості України в контексті проведення структурних реформ. Окрім того, ґрунтовне дослідження питань інвестиційного забезпечення та інноваційної підтримки конкурентоспроможності регіонів здійснили П. Беленький, В. Шевченко-Марсель, О. Другов [1]. Тоді як Л. Чернюк, Д. Клиновий, П. Швець [5] зосередили своє дослідження на методології оцінювання конкурентоспроможності регіонів і запропонували власний методичний підхід. Співробітники Інституту економіки та прогнозування НАН України під керівництвом І. Крючкової [4, С. 8-28] комплексно дослідили конкурентоспроможність української економіки як чинник забезпечення її стабільного та динамічного розвитку, а також активізації міжнародних інтеграційних процесів. Не зважаючи на наявний доробок вчених, проблематика інвестиційного забезпечення конкурентоспроможності промисловості регіонів залишається нерозкритою і потребує подальшого ґрунтовного вивчення з урахування сучасних реалій та викликів.

Метою статті є виявлення регіональних особливостей та проблем інвестиційного забезпечення конкурентоспроможності промисловості в Україні.

Визначення рівня інвестиційного забезпечення конкурентоспроможності промисловості (ІЗКП) регіонів пропонуємо здійснити на основі методу інтегральної оцінки, який дає змогу поєднати в одному показнику множину різних за характером впливу та величиною виміру чинників. Ураховуючи потребу в посиленні експортного потенціалу регіонів на інноваційній основі, пропонуємо оцінювання ІЗКП регіонів здійснювати на основі аналізу чотирьох груп показників розвитку промисловості:

1) *надходження інвестицій*. Показники цієї групи відображають безпосередні темпи та величини залучення капітальних інвестицій у промисловість регіонів;

2) *виробництво*. Обрані показники характеризують темпи реалізації промислової продукції підприємств, зокрема інноваційної;

3) *зовнішньоекономічна діяльність*. Показники цієї групи демонструють як темпи іноземного інвестування, так і експорту промислових товарів;

4) *ефективність інвестування*. Відображається віддача інвестицій в контексті попередніх груп.

Повний перелік первинних показників для оцінювання ІЗКП представлений на табл. 1.

Для розрахунку інтегрального індексу ІЗКП регіонів України необхідно здійснити такі кроки:

1) нормалізувати первинні показники, розглядаючи їх як показники-стимулятори;

2) визначити часткові інтегральні індекси за кожним критерієм на основі адитивної моделі, використавши середню арифметичну;

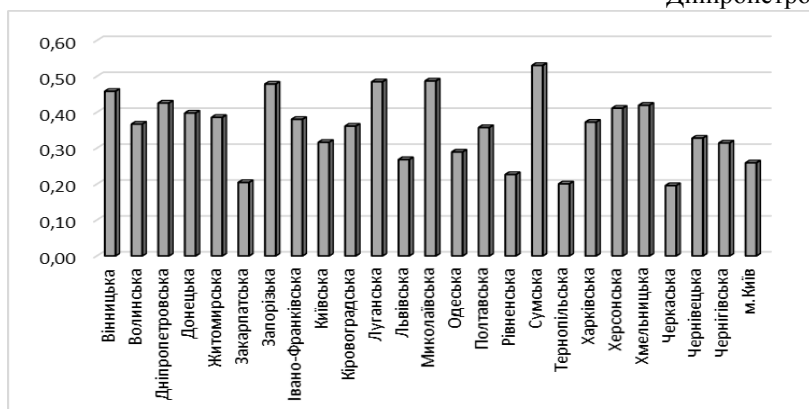
3) визначити загальний інтегральний індекс ІЗКП на основі мультиплікативної моделі, використавши середню геометричну, з умовою, що всі чинники мають однаковий вплив на рівень ІЗКП.

Ураховуючи динамізм змін розвитку України, часовим періодом для оцінювання ІЗКП взято останні чотири роки (2011-2014 рр.), а об'єктом дослідження – регіони України, за винятком тимчасово окупованих АР Крим і м. Севастополь.

На основі розрахунку часткових інтегральних індексів встановлено, що за першою групою показників (*надходження інвестицій*), лідерами є Сумська, Миколаївська, Луганська і Запорізька області. Тоді як до аутсайдерів належали Закарпатська, Тернопільська і Черкаська області (рис. 1). Динаміка значень інтегрального індексу надходжень інвестицій за 2011-2014 рр. вказує на нестабільний характер забезпечення промисловості інвестиціями, у тому числі інноваційної діяльності. Так, у 2012 році в дев'яти з 25-ти досліджуваних

регіонів України спостерігалось скорочення значень цього індекса. У наступному році ситуація помітно поліпшилася і лише в Кіровоградській, Одеській, Рівненській, Тернопільській і Черкаській області цей показник не зріс. Необхідно зазначити, що за весь аналізований період саме 2012-2013 рр. були найсприятливішими для інвестування промисловості. Тоді як у 2014 році, вже 20 регіонів продемонстрували спад значень інтегрального індекса надходжень інвестицій.

Грунтовніший аналіз динаміки змін базових показників цього індекса дав змогу встановити таке. Серед регіонів України найбільші обсяги інвестицій у промисловість надходили у м. Київ, Донецькій, Дніпропетровській, Київській і Луганській областях, які стабільно залишалися лідерами упродовж 2011-2013 рр. Однак, у 2014 році Донецька і Луганська області втратили свої позиції (1-ше і 5-те місце), опустившись на 3 і 2 пп. відповідно. Також порівняно великі обсяги капітальних інвестицій у промисловість (2385–5411 млн грн) у 2011-2014 рр. надходили у Запорізькій, Полтавській, Харківській, Львівській областях. Натомість стабільними аутсайдерами за обсягами інвестування промисловості серед регіонів України були: Чернівецька, Тернопільська і Закарпатська області, що обумовлено відсутністю великих промислових комплексів на їх території.

Рис. 1. Динаміка значень часткового інтегрального індекса надходжень інвестицій у середньому за 2011-2014 рр.

Джерело: власні розрахунки на основі даних [3]

Стабільний приріст капітальних інвестицій у промисловість упродовж 2011-2014 рр. виявлено лише у п'яти регіонах: м. Київ, Волинській, Закарпатській, Київській і Чернігівській областях. Натомість значним скороченням інвестування промисловості у 2014 році було в Одеській (-61,6%), Донецькій (-52,3%), Миколаївській (-51,2%) і Луганській (-44,6%) областях, причиною чому є наближеність та безпосереднє розташування в зоні

військового вторгнення Російської Федерації на територію України.

У досліджуваному періоді понад 50% від загального обсягу капітальних інвестицій регіонів було залучено в промислові підприємства у Дніпропетровській (питома вага промисловості коливалася в межах 52,3÷62,5%), Донецькій (53,1÷60,2%), Запорізькій (32,2÷77,4%), Луганській (65,2÷84,1%) і Полтавській(44,7÷55,7) областях. Найнижчим цей показник був у Чернівецькій (7,7÷13,9%) і Тернопільській (13,4÷15,7%) областях.

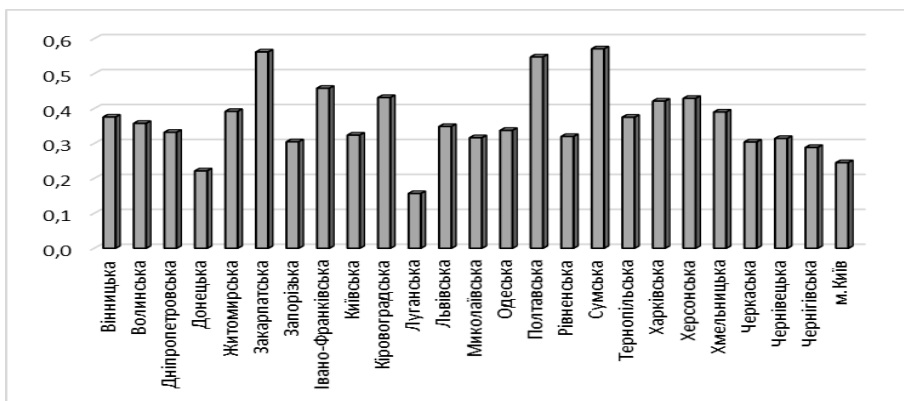
У процесі дослідження виявлено, що, не зважаючи на відносно низьку питому вагу промисловості в структурі капітальних інвестицій за видами економічної діяльності, у таких регіонах як м. Київ (22,3% у середньому за 2011-2014 рр.), Харківській (25,8%) і Львівській (26,0%) областях, інвестування промисловості є доволі великим, порівняно з іншими регіонами України. Окрім того, позитивною тенденцією стало зростання частки промисловості в загальному обсязі капітальних інвестицій у Запорізькій (зростання у 2,4 раза), Київській і Херсонській (1,8 раза) областях. Тоді як у Хмельницькій і Черкаській областях виявлено протилежну ситуацію.

Окрім того, виявлено, що лідери за обсягами інвестування у промисловість (м. Київ, Донецька, Дніпропетровська, Київська, Луганська, Львівська,

Полтавська області) виділяли менше 5-10% капітальних інвестицій на інноваційні витрати. Це при тому, що у Чернівецькій, Харківській, Сумській, Миколаївській областях цей показник становив понад 26% у середньому за 2011-2014 рр., а в Житомирській і Хмельницькій областях в окремих роках значення цього показника сягало 50 і 70% відповідно. Низький рівень інвестування інноваційної діяльності істотно знижує конкурентоспроможність вітчизняних промислових підприємств особливо на

європейському ринку, де цей показник є в десятки разів вищим.

За другою групою показників (*виробництво*) найвищі результати продемонстрували: Сумська, Закарпатська і Полтавська області. Тоді як до аутсайдерів належали Луганська, Донецька області і м. Київ (рис. 2). Встановлено, що упродовж аналізованого періоду у 17-ти з 25-ти регіонів України була однакова динаміка значень часткового інтегрального індекса виробництва: приріст у 2012 і 2014 рр. та спад у 2013 році. Динаміка приросту у 2012-2014 рр. виявлена лише у Вінницькій, Київській і Миколаївській областях.

Рис. 2. Динаміка значень часткового інтегрального індексу виробництва у середньому за 2011-2014 рр.

Джерело: власні розрахунки на основі даних [3]

Серед регіонів України найвищі обсяги промислової продукції реалізовувалися у Дніпропетровській, Донецькій, Запорізькій, Полтавській областях і м. Києві. Проте стабільний приріст реалізованої промислової продукції упродовж 2011-2014 рр. спостерігався у Вінницькій, Житомирській, Закарпатській і Хмельницькій областях. Необхідно зазначити, що в Донецькій і Луганській областях вже з 2012 року реалізація промислової продукції почала скорочуватися.

Разом з тим, у 2014 році найстрімкіший спад цього показника виявлено у м. Київ (-58,7%) і Луганській області (-36,5%).

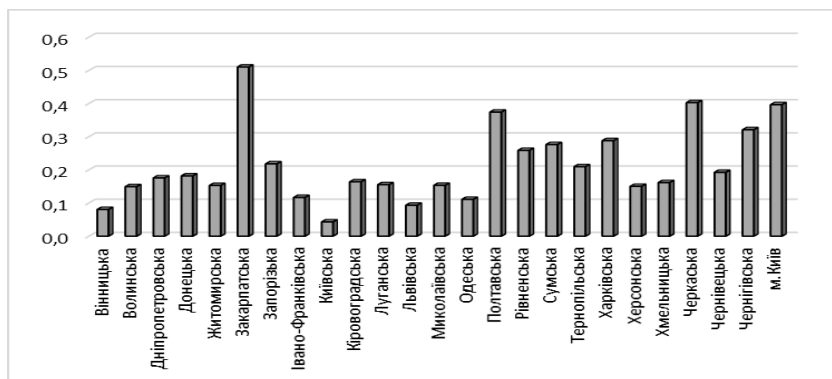
Порівняно з динамікою значень обсягів реалізованої промислової продукції, динаміка значень обсягів інноваційної продукції в регіонах України була значно нестабільною. Водночас найшвидшими темпами зростали обсяги реалізованої інноваційної продукції у Вінницькій (21,2% щороку), Івано-Франківській (31,4%), Сумській (21,0%) і Хмельницькій (49,8%) областях. До п'ятірки лідерів за показником реалізації інноваційної продукції серед регіонів України в досліджуваному періоді увійшли: Полтавська, Харківська, Дніпропетровська, Запорізька області і м. Київ. Натомість аутсайдерами стали: Луганська, Чернівецька, Тернопільська, Рівненська і Чернігівська області.

Підтвердженням низького розвитку інноваційної діяльності в регіонах, в промисловість яких залучаються найбільші обсяги інвестицій, слугували значення питомої ваги реалізованої інноваційної продукції в промисловій продукції. До прикладу, у м. Київ, Донецькій і Київській областях цей показник становив 1,5-1,8% у середньому за 2011-2014 рр., Дніпропетровській – 0,9%, тоді як в аутсайдерів за обсягами інвестування, Чернівецькій і Тернопільській області, – 3-3,9%. Найвищими значення цього показника були в Закарпатській (10,6%), Полтавській

(11,3%) і Сумській (9,6%) областях. Тоді як критично низьким – у Рівненській області (0,7%).

У третій групі (зовнішньоекономічна діяльність) найвищий рівень часткового інтегрального індексу в середньому за 2011-2014 рр. виявлено у Кіровоградській і Донецькій областях, а найнижчий – у Закарпатській, Одеській і Харківській областях (рис. 3).

Необхідно зазначити, що Закарпатська область разом з Рівненською, Херсонською, Хмельницькою і Чернігівською областями продемонстрували стабільну тенденцію зростання інтегрального індексу зовнішньоекономічної діяльності. Тоді як у Полтавській області ситуація була протилежною.

Рис. 3. Динаміка значень часткового інтегрального індексу зовнішньоекономічної діяльності у середньому за 2011-2014 рр.

Джерело: власні розрахунки на основі даних [3]

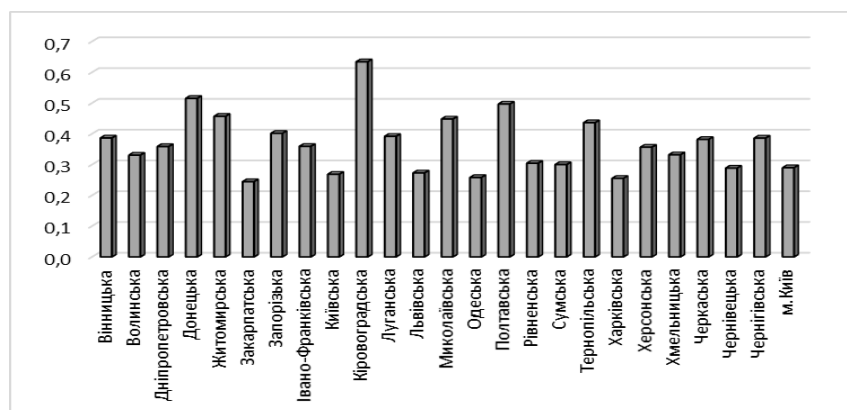
Як і у випадку з капітальними інвестиціями, незмінними лідерами серед регіонів України за обсягом прямих іноземних інвестицій були м. Київ, Донецька, Дніпропетровська і Київська області. Натомість найнижчий рівень інвестування промисловості з боку іноземних інвесторів серед регіонів був у Тернопільській, Чернівецькій, Кіровоградській, Чернігівській і Хмельницькій областях. Необхідно зазначити, що серед перерахованих областей є ті, які входили до дев'яти регіонів України, які упродовж 2011-2014 рр. продемонстрували тенденцію приросту іноземного інвестування (Житомирська, Запорізька, Івано-Франківська, Київська, Львівська, Полтавська, Тернопільська, Хмельницька і Чернівецька області). Натомість спадною динаміка до 2014 року була у Харківській області.

Говорячи про експортний потенціал промисловості регіонів України, необхідно виділити, що лише в семи областях (Волинська, Закарпатська, Київська, Львівська, Одеська, Харківська області і м. Київ) упродовж усього аналізованого періоду обсяги імпортованих промислових товарів перевищували їх вітчизняний експорт. Загалом у решта регіонах

ситуація є значно кращою. Так, найвищий рівень покриття експортом імпорту виявлено у Донецькій (352,3), Кіровоградській (280,9), Луганській (230,4), Миколаївській (231,3) і Полтавській (243,7) областях. Тобто у великих промислових регіонах України. Водночас у Кіровоградській області співвідношення між експортом та імпортом товарів тенденційно скорочувалося, тоді як у Луганській, Полтавській і Чернівецькій областях було навпаки. Серед регіонів України найнижчим цей показник був у середньому за 2011-2014 рр. у м. Київ (47,6), Львівській (44,3) і Київській (42,9) областях.

Загалом найбільші обсяги промислової продукції у середньому за аналізований період експортували м. Київ, Донецька, Дніпропетровська, Луганська і Запорізька області. Тут можна прослідкувати чітку пряму залежність від обсягів інвестування промисловості цих регіонів. Аутсайдерами є Чернівецька, Тернопільська, Херсонська, Хмельницька і Рівненські області. Зокрема, у Житомирській, Хмельницькій і Чернігівській областях спостерігалася тенденція до зростання експорту промислових товарів упродовж 2011-2014 рр. Загалом за цей період кількість регіонів, в яких відбувалося скорочення обсягів експорту товарів, зросла – з 1-го у 2011 році до 15-ти у 2014 році. Це вказує на погіршення умов для вітчизняних промислових підприємств, що є вкрай небезпечно, враховуючи перспективи зростання конкуренції з європейськими товаровиробниками.

Розрахунок часткового інтегрального індексу ефективності інвестування промисловості показав, що в середньому за 2011-2014 рр. найбільш результативним капіталовкладення у промисловість було у Закарпатській, Черкаській, Полтавській областях і м. Київ. Протилежно була ситуація у Київській і Львівській областях (рис. 4). Ураховуючи високий рівень інвестування цих регіонів, це вказує на наявність значним проблем у цих регіонах. В усіх регіонах України динаміка цього показника є здебільшого спадною за винятком окремих років.

Рис. 4. Динаміка значень часткового інтегрального індексу ефективності інвестицій у середньому за 2011-2014 рр.

Джерело: власні розрахунки на основі даних [3]

Досліджуючи це питання у розрізі базових показників цього часткового інтегрального індексу

встановлено, що найвищою віддача інвестицій у промисловість у вигляді обсягів реалізованої промислової продукції спостерігалася у Черкаській (31,4), Чернігівській (28,1), Харківській (26,4) і Сумській (23,6) областях. Тобто не в регіонах-лідерів за обсягами інвестування. Тенденція зростання ефективності інвестицій виявлена у Кіровоградській області. Інвестовіддача у вигляді експорту промислових товарів серед регіонів є доволі низькою. До прикладу, найвищою вона була у м. Київ з показником у 0,71 в середньому за 2011-2014 рр. і Закарпатській області з показником у 0,26. Тоді як у Вінницькій, Івано-Франківській, Київській і Львівській областях цей показник не перевищив значення у 0,05.

Віддача від інноваційної діяльності в регіонах була значно вищою. Так, лідерами серед регіонів були: Закарпатська (44,7) і Полтавська (37,3) області. Тоді як низьким цей показник був у Миколаївській (0,7), Вінницькій (1,3), Хмельницькій (1,6) областях і м. Київ (1,7). В усіх регіонах України упродовж 2011-2014 рр. динаміка значень цього показника була нестабільною. Водночас, у 2014 році, порівняно з 2011-м, ефективність істотно зросла в Одеській (у понад 6 разів), Кіровоградській і Черкаській (у понад 4 рази) і Вінницькій (у понад 3 рази) областях.

На основі значень часткових інтегральних індексів розраховано *інтегральний індекс ІЗКП*. Згідно з отриманими даними, упродовж 2011-2014 рр. рівень інвестиційного забезпечення промисловості в регіонах України є відносно невисоким – при максимальному значенні інтегрального індексу в 1 значення цього показника в регіонах коливалося в межах 0,118÷0,501. Зокрема, у Київській, Рівненській, Одеській і Луганській областях в окремих роках інтегральний індекс ІЗКП становив менше 0,2 (табл. 2).

Разом з тим, серед регіонів України у середньому за 2011-2014 рр. найвищим інвестиційне забезпечення промисловості було в Полтавській (0,417), Сумській (0,391), Кіровоградській (0,344), Закарпатській (0,337) і Запорізькій (0,326) областях.

Найбільш критичним рівень був у Київській (0,181), Одеській (0,196), Львівській (0,213), Луганській (0,240) і Рівненській (0,253) областях. Упродовж аналізованого періоду в шести областях (Вінницькій, Закарпатській, Київській, Миколаївській, Херсонській і Чернівецькій) виявлено тенденцію до зростання інвестиційного забезпечення промисловості. Натомість у Донецькій і Луганській областях тенденція була протилежною. У

2014 році, порівняно з 2011-м, найвищим зростання значень інтегрального індексу виявлено у Закарпатській (у 2 рази), Рівненській (1,9 рази), Київській, Миколаївській, Одеській і Херсонській (1,8 рази) областях.

Таким чином, на основі проведеного дослідження інвестиційного забезпечення

СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНІ ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОГО ПЕРІОДУ УКРАЇНИ

конкурентоспроможності промисловості регіонів України можна зробити такі висновки.

1. Упродовж 2011-2014 рр. спостерігається зростання кількості регіонів, в яких скорочуються обсяги інвестування в промисловість. Загалом динаміка розвитку інвестиційної діяльності промислових підприємств регіону була нестабільною. Те ж саме стосується й інноваційної діяльності.

Таблиця 2

Ранжування регіонів України за значенням інтегрального індексу інвестиційного забезпечення конкурентоспроможності промисловості

№ з/п	2011 рік	2012 рік	2013 рік	2014 рік
1	2	3	4	5
1	Полтавська, 0,501	Сумська, 0,420	Кіровоградська, 0,456	Полтавська, 0,484
2	Луганська, 0,384	Полтавська, 0,386	Сумська, 0,385	Закарпатська, 0,400
3	Донецька, 0,361	Кіровоградська, 0,378	Закарпатська, 0,377	Сумська, 0,396
4	Сумська, 0,361	Закарпатська, 0,377	Дніпропетровська, 0,338	Запорізька, 0,395
5	Житомирська, 0,333	Харківська, 0,366	Миколаївська, 0,336	Херсонська, 0,373
6	Запорізька, 0,319	Черкаська, 0,346	Херсонська, 0,330	Тернопільська, 0,361
7	Івано-Франківська, 0,316	Хмельницька, 0,342	Харківська, 0,320	Рівненська, 0,347
8	Тернопільська, 0,279	Миколаївська, 0,328	Рівненська, 0,316	Чернігівська, 0,343
9	Волинська, 0,275	м. Київ, 0,326	Чернігівська, 0,314	Миколаївська, 0,343
10	Черкаська, 0,275	Чернігівська, 0,324	Чернівецька, 0,300	Харківська, 0,331
11	м. Київ, 0,253	Житомирська, 0,319	Хмельницька, 0,298	Кіровоградська, 0,323
12	Дніпропетровська, 0,249	Дніпропетровська, 0,316	Полтавська, 0,295	Житомирська, 0,319
13	Харківська, 0,244	Запорізька, 0,300	м. Київ, 0,293	Волинська, 0,318
14	Хмельницька, 0,229	Херсонська, 0,299	Запорізька, 0,291	Чернівецька, 0,317
15	Кіровоградська, 0,217	Донецька, 0,298	Житомирська, 0,282	Вінницька, 0,316
16	Чернігівська, 0,208	Одеська, 0,288	Вінницька, 0,281	Івано-Франківська, 0,308
17	Херсонська, 0,204	Луганська, 0,263	Донецька, 0,276	Дніпропетровська, 0,305
18	Закарпатська, 0,195	Чернівецька, 0,257	Волинська, 0,256	Черкаська, 0,301
19	Чернівецька, 0,193	Тернопільська, 0,252	Черкаська, 0,255	Хмельницька, 0,288
20	Миколаївська, 0,188	Івано-Франківська, 0,240	Івано-Франківська, 0,216	м. Київ, 0,266
21	Вінницька, 0,186	Львівська, 0,238	Тернопільська, 0,213	Донецька, 0,263
22	Рівненська, 0,185	Вінницька, 0,231	Львівська, 0,212	Львівська, 0,247
23	Львівська, 0,153	Волинська, 0,220	Київська, 0,200	Одеська, 0,245
24	Одеська, 0,136	Київська, 0,186	Луганська, 0,161	Київська, 0,216
25	Київська, 0,121	Рівненська, 0,161	Одеська, 0,118	Луганська, 0,154

Джерело: власні розрахунки на основі даних [3]

2. Встановлено, що в регіонах, в яких було освоєно найбільші обсяги капітальних та прямих іноземних інвестицій (м. Київ, Донецька, Дніпропетровська, Луганська, Полтавська, Запорізька області) було реалізовано більше промислової продукції, у тому числі на експорт, аніж в інших регіонах України.

3. Виявлено, що регіони-лідери за обсягами інвестування залучали найменші обсяги інвестицій на інновації, внаслідок чого частка інноваційної продукції у загальному обсязі промислової продукції була мізерною (не перевищувала 2%). Це є значною проблемою, оскільки вітчизняна промислова продукція буде значно поступатися відповідним імпортним аналогом, насамперед європейських товаровиробників, в яких розвиток інноваційної діяльності підприємств знаходиться на високому рівні.

4. За 2013-2014 рр. істотно зросла кількість регіонів (досягла 14-16 з 25-ти), в яких експорт промислової продукції скоротився. Разом з тим, спостерігається поліпшення покриття експортом імпорту товарів в регіонах, зокрема у 2014 році, лише у семи регіонах цей показник був незадовільним.

5. Найбільш ефективнішим використання інвестицій було в регіонах, в яких більше залучали кошти на інновації (Закарпатській, Полтавській, Черкаській, Сумській, Харківській областях).

6. Рівень інвестиційного забезпечення конкурентоспроможності промисловості в регіонах України є доволі різним та загалом низьким. Так, при максимальному значенні інтегрального індексу ІЗКП – 1, значення цього показника в середньому за 2011-2014 рр. в одному регіоні (Полтавській області) не перевищило позначки у 0,5; дев'яти регіонах (Сумській, Кіровоградській, Закарпатській, Запорізькій, Харківській, Житомирській, Херсонській і Донецькій) – 0,4; 13-ти регіонах (Миколаївській, Черкаській, Хмельницькій, Тернопільській, Івано-Франківській, Волинській, Чернівецькій, Вінницькій, Рівненській, Луганській і Львівській областях і м. Київ) – 0,3; двох регіонах (Одеській і Київській області) – 0,2.

Отримані результати проведеного дослідження стануть інформаційною основою для подальших перспективних досліджень в напрямі розроблення рекомендацій щодо поліпшення інвестиційного забезпечення конкурентоспроможності промисловості регіонів України.

Список використаних джерел

1. Бельський П. Ю. Інвестиційно-інноваційне забезпечення конкурентоспроможності регіону / П. Ю. Бельський, В. І. Шевченко-Марсель, О. О. Другов // НАН України, Ін-т регіональних досліджень. – Львів, 2006. – 129 с.
2. Галузеві особливості конкурентоспроможності в умовах глобалізації: [монографія] / [Т. Л. Мостенська, В. Я. Омельченко, О. О. Красноруцький, Ю. В. Ушкаренко, Н. С. Скопенко та ін.]. – Одеса: ВМВ, 2015. – 572 с.
3. Економічна статистика [Електронний ресурс] / Державна служба статистики України. – Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua>.

4. Конкурентоспроможність економіки України: стан і перспективи підвищення / [за ред. д-ра екон. наук І. В. Крючкової]. – К.: Основа, 2007. – 488 с.

5. Конкурентоспроможність регіонів України (методологія і практика) / Л. Г. Чернюк, Д. В. Клиновий, П. А. Швець та ін. – К.: РВПС України НАН України, 2010. – 108 с.

6. Пріоритети інвестиційного забезпечення структурних реформ у промисловості України. – К.: НІСД, 2014. – 57 с.

Reference

1. Bielenkyi P. Iu, Shevchenko-Marsel V. I., Druhov O. O. (2006). Investytsiino-innovatsiine zabezpechennia konkurentospromozhnosti rehionu [Investment and innovation support of competitiveness of region] NAN Ukraine, In-t rehionalnykh doslidzhen, Lviv, Ukraine, 129.

2. Mostenska T. L., Omelchenko V. Ia., Krasnorutskiyi O. O. and ets (2015). Haluzevi osoblyvosti

konkurentospromozhnosti v umovakh hlobalizatsii [Sectoral features of competitiveness in globalization]. Odesa, Ukraine: VMV, 572.

3. State Statistics Service of Ukraine. Available at : <http://www.ukrstat.gov.ua>

4. Kriuchkova I. V ed. (2007). Konkurentospromozhnist ekonomiky Ukrainy: stan i perspektyvy pidvyshchennia [Competitiveness of Economy of Ukraine: state and prospects improving]. – K, Ukraine: Osнова, 488.

5. Chernjuk L. G., Klynovij D. V., Shvec' P. A. (2010). Konkurentospromozhnist' regioniv Ukraïny (metodologija i praktyka) [Competitiveness of regions of Ukraine (methodology and practice)]. Kyiv, Ukraine: RVPS Ukraine NAN Ukraine, 108.

6. Priorytety investytsiinoho zabezpechennia strukturnykh reform u promyslovosti Ukrainy (2014). [Priorities of investment support of structural reforms in industry of Ukraine] – K, Ukraine, NISD, 57.